

Protokół z posiedzenia Rady Konsorcjum DARIAH-PL w dniu 20 stycznia 2017 roku w Warszawie

Obecni członkowie Rady:

1. Prof. Aleksander Bursche (Uniwersytet Warszawski) – Przewodniczący Rady
2. Mgr Jakub Szprot (Uniwersytet Warszawski)
3. Dr Bartłomiej Szleszyński (Instytut Badań Literackich PAN) w zastępstwie za dr. Macieja Maryła
4. Dr Cezary Mazurek (Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe)
5. Dr Maciej Ogrodniczuk (Instytut Podstaw Informatyki PAN)
6. Prof. Adam Pawłowski (Uniwersytet Wrocławski)
7. Dr. inż. Maciej Piasecki (Politechnika Wrocławska)
8. Prof. Andrzej Radomski (Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej)
9. Dr Agnieszka Pluwak (Instytut Sławistyki PAN)
10. Dr hab. Michał Rogoż (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN) w zastępstwie za prof. UP dr hab. Grażynę Wronę
11. Prof. IJP PAN dr hab. Rafał L. Górski (Instytut Języka Polskiego PAN)
12. Dr Jacek Jackowski (Instytut Sztuki PAN) w zastępstwie za prof. Ewę Dahlig-Turek
13. Dr Ksenia Gałuskina (Uniwersytet Śląski)
14. Dr hab. Agnieszka Jelewska (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu)
15. Dr Veslava Osińska (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
16. Prof. IH PAN dr hab. Marek Słoń (Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN)

Przedstawiciel Biblioteki Narodowej nie był obecny.

Przedstawiciel Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie nie był obecny.

Przedstawiciel Uniwersytetu Jagiellońskiego nie był obecny.

Przewodniczący Rady prof. Aleksander Bursche przywitał zebranych i otworzył posiedzenie. Następnie zarządził głosowanie nad przyjęciem protokołu z poprzedniego spotkania Rady w dniu 30.09.2016 w Krakowie. Protokół został przyjęty jednogłośnie.

Przewodniczący, w imieniu Koordynatora Konsorcjum, przedstawił sprawozdanie z działalności DARIAH-PL za ostatni kwartał. Przypomniawszy, iż 4 listopada 2016 r. odbyło się w Wiedniu szóste posiedzenie General Assembly DARIAH-ERIC, na którym Polskę reprezentowali Dariusz Drewniak (MNiSW) oraz Jakub Szprot (DARIAH-PL). W czasie tego spotkania Polska otrzymała propozycję zorganizowania General Assembly w roku 2017. Prawdopodobnie, ze względu na stanowisko MNiSW, które będzie gospodarzem spotkania, będzie ono mogło odbyć się w Polsce w 2018 r.. Przewodniczący poinformował także, że z końcem ubiegłego roku został zrealizowany wspólny projekt DARIAH-PL i DARIAH-DE pt.: *Public humanities and digital humanities: mutual inspiration and common (digital) tools*. Część członków Konsorcjum brała w projekcie aktywny udział. W listopadzie ub.r. odbyła się także doroczna konferencja DARIAH-PL w Poznaniu, dr Cezary Mazurek przedstawił z niej sprawozdanie. Przewodniczący poinformował także, że do tej pory nie wpłynęły żadne nowe kandydatury do Konsorcjum. Następnie A. Bursche zdał relację ze spotkania reprezentantów Konsorcjum, jakie odbyło się pod koniec ubiegłego roku, z Zastępcą Dyrektora Departamentu Innowacji i Rozwoju Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego Mateuszem Gaczyńskim i dr Dariuszem Drewniakiem, polskim National Representative w DARIAH ERIC. Głównym celem spotkania była propozycja powołania wspólnego komitetu MNiSW i DARIAH-PL, który zajmowałby się kwestiami dotyczącymi humanistyki cyfrowej w Polsce, a w szczególności strategią rozwoju cyfrowej infrastruktury badawczej dla humanistyki. Ministerstwo zaproponowało, aby komitet taki powstał przy DARIAH-PL, a w jego skład weszliby przedstawiciele ministerstwa - dyrektor Gaczyński oraz dyrektor lub wicedyrektor Departamentu Nauki. Ze strony Konsorcjum Prorektor UW ds. nauki dr hab. Maciej Duszczyk zgodził się uczestniczyć w pracach komitetu, gdy będą podejmowane ważniejsze decyzje. Przewodniczący zgłosił postulat, aby w czasie obecnego posiedzenia Rada przedstawiła propozycję tematyki pierwszego spotkania komitetu. Ze strony Koordynatora jest to właśnie stworzenie strategii rozwoju dla infrastruktury humanistyki cyfrowej w Polsce. Celem funkcjonowania niniejszego komitetu jest między innymi wejście na mapę drogową oraz ustalenie ścieżki finansowania Konsorcjum jako całości lub grup roboczych. We Francji i w Niemczech konsorcja finansowane są przez państwo, dlatego też funkcjonują najlepiej w całej

Europie. Prof. A. Bursche otworzył dyskusję nad określeniem pierwszego tematu spotkania komitetu.

Dr Maciej Ogrodniczuk zapytał, jak wyglądała pierwsza próba wprowadzenia DARIAH-PL na polską mapę drogową infrastruktury badawczej.

Jakub Szprot odpowiedział, że taka próba była podjęta u początków istnienia Konsorcjum. Mapa drogową jest aktualizowana w drodze ogłaszanych konkursów, tymczasem wtedy podjęto próbę zaktualizowania jej poza zwykłym trybem, co się nie powiodło.

M. Ogrodniczuk zauważył, że w tym roku czy w końcu ubiegłego miał być taki konkurs ogłoszony i zapytał, czy coś wiadomo w tej sprawie.

Przewodniczący odpowiedział, że dyrektor Gaczyński był o to pytany, ale konkurs nie został jeszcze ogłoszony.

J. Szprot uzupełnił, że Konsorcjum ma argumenty, żeby aplikować o wpisanie na mapę drogową, gdyż obszar, którym się zajmuje, jest na niej reprezentowany w szczątkowej formie.

Przewodniczący podsumował, że Rada uznaje, iż głównym celem pierwszego spotkania komitetu ma być dyskusja nad stworzeniem strategii rozwoju infrastruktury humanistyki cyfrowej.

Następnie A. Bursche odnotował, że w porządku obrad widnieje punkt dotyczący głosowania nad zmianą kierownika jednej z grup roboczych. Niemniej regulamin Konsorcjum nie przewiduje takiej konieczności, lider grupy wyznacza jej kierownika. W tej sytuacji poinformował, że nowym kierownikiem grupy roboczej *Wizualizacja, digitalizacja i cyfrowe udostępnianie zabytków*, której liderem jest Uniwersytet Warszawski, zostanie dr hab. Adam Cieśliński.

Następnie Przewodniczący poprosił dr. Cezarego Mazurka o przedstawienie sprawozdania z III konferencji DARIAH-PL, która odbyła się w dniach 8-9 listopada 2016 r. w Poznaniu. Jej organizatorami byli Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe i Uniwersytet Adama Mickiewicza, a konferencję współfinansowało MNiSW. Zarejestrowało się 113 uczestników z 29 instytucji. Pierwszego dnia odbyło się 5 sesji warsztatowych i jeden tutorial, drugiego dnia miała miejsce sesja plenarna oraz dwie równoległe sesje. Zaproponowano prezentacje niektórych artykułów w formie pełnych tekstów anglojęzycznych w czasopiśmie „Computational methods in science and technology”. Cała konferencja została nagrana na wideo, materiały są dostępne na stronie telewizji Platon lub na stronie konferencji. Wnioski:

Potrzeba wzmocnienia promocji konferencji wewnątrz Konsorcjum, reprezentacja przedstawicieli członków Konsorcjum, poza Poznaniem, była niewielka. Ten sam problem występował przy wcześniejszych edycjach konferencji.

A.Bursche zauważył, że są coraz mniejsze szanse na finansowanie dorocznej konferencji DARIAH-PL bezpośrednio przez Ministerstwo Nauki z pominięciem procedur konkursowych. UW już teraz deklaruje, że taką konferencję może zorganizować za dwa lata. Zapytał więc, kto z konsorcjantów zgodziłby się podjąć zadania zorganizowania konferencji w tym roku. Jednocześnie, nawiązując do paragrafu 8, punktu 2, ustępu e Regulaminu Konsorcjum, który przewiduje wprowadzenie składek członkowskich, zaproponował, aby każda z instytucji opłacała składkę w wysokości 3 tysięcy złotych rocznie. Jej przeznaczeniem byłaby przede wszystkim organizacja dorocznych konferencji DARIAH-PL. Propozycja ta – po konsultacjach z rektorami lub dyrektorami instytucji członkowskich – ma być przedmiotem głosowania na następnej Radzie.

J. Szprot uzupełnił, że doroczna konferencja może być także szansą prezentacji działalności grup roboczych w czasie warsztatów. Składka mogłaby także finansować te spotkania.

Rada przyjęła informację o składce członkowskiej do aprobującej wiadomości.

M. Ogrodniczuk zadeklarował, iż Instytut Podstaw Informatyki PAN chętnie by taką konferencję zorganizował, ale może nie jest dobrze, aby rok po roku odbywała się ona w Warszawie. Przy okazji zastanawiał się także nad możliwością pozyskiwania sponsorów konferencji.

A.Bursche odpowiedział, że ponieważ ważnym aspektem konferencji DARIAH-PL jest promocja działań Konsorcjum, to zależy nam na utrzymaniu formuły braku opłat dla uczestników oraz na niewiązaniu się z jednym podmiotem komercyjnym.

Dominik Purchała zauważył, że byłoby dobrze zrobić konferencję za dwa lata wspólnie ze wszystkimi instytucjami członkowskimi z Warszawy, nie afiliować jej jedynie przy UW.

Przewodniczący przeszedł następnie do punktu poświęconego kwestii sprawozdawania z działalności grup roboczych. Regulamin przewiduje sprawozdawczość w tym zakresie co pół roku, nie zostało to dopełnione, głównie z tego względu, że wiele grup istnieje od niedawna. Niemniej jednak takie sprawozdania należy już zrobić, a na najbliższej Radzie przegłosować. Przewodniczący zasygnalizował także konieczność wprowadzenia w nieodległym czasie drobnych zmian w Regulaminie dotyczących innych kwestii funkcjonowania Konsorcjum.

Tymczasem kierownicy grup roboczych proszeni są o przygotowanie do końca lutego 1-2 stronicowego sprawozdania pisemnego za 2016 rok oraz krótkiego planu pracy na rok 2017. Przewodniczący musi zapoznać się z nadesłanymi sprawozdaniami, przygotować swoje rekomendacje, następnie przesłać je do wszystkich członków Rady z odpowiednim wyprzedzeniem przed kolejną Radą, na której będą głosowane. Sprawozdania muszą się odnosić do założeń sformułowanych we wnioskach o powołanie grupy.

Następnie A. Bursche przekazał głos J. Szprotowi, aby przedstawił raport z wkładu in-kind Polski do DARIAH-ERIC za lata 2016 i 2017. J. Szprot podziękował za liczne i ciekawe zgłoszenia, z których część została wykorzystana. Wśród kryteriów wyboru najistotniejsza była zgodność z warunkami określonymi przez DARIAH-ERIC, w tym zgodność z jej dokumentami strategicznymi; wzięto pod uwagę również kwestie wartości i zróżnicowania wkładu. Wybranych zostało 14 pozycji: Federacja Bibliotek Cyfrowych, Wirtualne Laboratorium Transkrypcji, LoCloud Collections, III Konferencja DARIAH-PL (PCSS), iRETESLAW oraz iSYBISLAW (Instytut Sławiastyki PAN), Lunche z humanistyką cyfrową oraz Elektroniczny Słownik Łaciny Średniowiecznej w Polsce (Instytut Języka Polskiego PAN) program studiów magisterskich ELLDO - Empirical Linguistics and Language Documentation (UAM), koordynacja Konsorcjum DARIAH oraz Otwarte Repozytorium Nauk Historycznych LECTORIUM (UW), Polska Bibliografia Literacka, warsztat "Bibliography as a digital humanities tool" i udział w pracach grupy roboczej Digital Methods and Practices Observatory WG (DiMPO) DARIAH-EU (IBL PAN). Wartość całości proponowanego wkładu to 325 964 euro, więc znacznie więcej niż trzeba było zaproponować, ale z uwagi na to, że polski wkład był zgłaszany po raz pierwszy, warto było zostawić pewien margines bezpieczeństwa. Ocena zaproponowanego wkładu ze strony DARIAH zapowiadana jest na luty. Jeśli chodzi o rok 2017, to powstała propozycja nowej procedury zgłaszania wkładu (w tym wkładu in-kind) do DARIAH ERIC, która była przedstawiana w Wiedniu. Kategoria wkładu ma być rozumiana szerzej, a instytucje członkowskie za pomocą narzędzia cyfrowego będą mogły zgłaszać bezpośrednio swoje propozycje w trybie ciągłym. Już teraz wiadomo, że zmienił się kalendarz: wkład in-kind za dany rok będzie deklarowany po jego zakończeniu.

Dr inż. Maciej Piasecki zaproponował, aby ustalić na gruncie polskim, które źródła finansowania pozwalają na to, żeby coś deklarować jako wkład in-kind. Są bowiem dwie strategie: można się nie pytać instytucji finansujących o zgodę, można też się zapytać i ryzykować odmowę.

J. Szprot odpowiedział, że rozumie te wątpliwości. Obecnie wkład leży w gestii Konsorcjum, nie wymaga on zgody ministerstwa ani nikogo innego. Obawia się jednak, że pytania kierowane do instytucji finansujących nie przyniosłyby odpowiedzi lub nawet na wszelki wypadek kończyłyby się odmową.

M. Piasecki zgłosił postulat, aby informować się w ramach Konsorcjum, jakie konkursy zostały sprawdzone, które nie niosą zagrożeń, aby każdy konsorcjant nie analizował oddzielnie tego samego konkursu.

C. Mazurek zaproponował, żeby nie pytać, tylko poinformować Ministerstwo, że Konsorcjum zgłosiło taki a taki wkład.

A. Bursche zaapelował, aby możliwie wszystkie instytucje członkowskie były reprezentowane we wkładzie in-kind, a przynajmniej, aby każda instytucja złożyła propozycję.

C. Mazurek zauważył, że z czasem mogą to być propozycje składane przez grupy robocze.

M. Piasecki poprosił o wysyłanie wcześniej bardziej określonych wytycznych.

Następnie Przewodniczący przypomniał, że został powołany zespół przy Przewodniczącym, który podejmuje m.in. decyzje o przyznawaniu patronatów DARIAH-PL.

Prof. Rafał Górski zaproponował, żeby podejmować takie decyzje przy współdziałaniu konsorcjantów, dając im na przykład tydzień na ustosunkowanie się do tematu. Brak odpowiedzi w terminie oznaczać będzie zgodę.

Przewodniczący przystał na tę propozycję, po czym poprosił o zabranie głosu dr Veslavę Osińską, która zaprosiła do udziału w konferencji organizowanej przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu w dn. 23-24 marca 2017 pt.: *Wizualizacja informacji w humanistyce*. Konferencja adresowana jest przede wszystkim do humanistów, ale i do przedstawicieli nauk społecznych. Wizualizacja to nie tylko narzędzie, ale również nowoczesna metodologia, a nawet technologia. Jest to etap w analizie danych, zwłaszcza big data. W czasie konferencji przewidziany jest m.in. panel dyskusyjny o humanistyce cyfrowej, z udziałem sześciu osób z zagranicy, czołowych przedstawicieli wizualizacji danych. Drugiego dnia konferencji odbędzie się osiem warsztatów, poprowadzą je członkowie grup roboczych DARIAH-PL. Opłata konferencyjna wynosi 450 złotych.

Z uwagi na brak dalszych wolnych wniosków Przewodniczący podziękował zebrany i zamknął posiedzenie.